

تالاب سولدوز، فرصتی ارزشمند برای توسعه اکوتوریسم در شمال غرب کشور مهسا صمدی- انجمن همیاران طبیعت آذربایجان

تالاب سولدوز یکی از مهمترین تالاب های شمال غرب کشور می باشد که به دلیل دارا بودن فون غنی از پرندگان زادآور و زمستان گذران و همچنین داشتن چشم اندازهای زیبا گردشگران و طبیعت گردان زیادی را در طول سال به خود جلب می نماید. این تالاب از تالاب های دایمی در شمال غرب کشور بوده و به خاطر بستر زیستگاهی مناسب و دور بودن از جاده های ارتباطی دارای پوشش گیاهی مناسب و امنیت پایدارتری نسبت به دیگر تالاب ها می باشد. توسعه های زیرساختی برای پرنده نگری و حفاظت از این تالاب در کنار تالاب های مجاور موجب شده است در منطقه مذکور زیستگاهی مکمل برای گونه های حیات وحش بوجود آید.

مقدمه

امروزه صنعت گردشگری در همه کشورها موردتوجه قرار گرفته است و با سرعت رشد بالایی توجه زیادی را در بسیاری از کشورها به خود جلب کرده است. درآمد اصلی سالانه بیشتر کشورها از این صنعت است که هم باعث توسعه و پیشرفت آن کشور و هم حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست آن کشور می شود. کشور ایران جاذبه های گردشگری و توریستی فراوانی دارد که تالاب ها در صورت مدیریت صحیح بخش قابل توجهی از صنعت اکوتوریسم را می توانند به خود اختصاص دهند. تالاب ها یکی از شگفت انگیزترین اعجاز طبیعت هستند که نقش مهمی در حفظ و حراست از آبریان گیاهان و جانوران و انسان ها ایفا می کند. از تالاب های به عنوان سوپرمارکت طبیعت یاد شده و ویژگی های مفید بسیاری از جمله تعادل کننده اقلیمی، تصفیه کننده آلاینده ها، تغذیه کننده منابع آب های زیرزمینی، محیط ضربه گیر برای سکونت گاه های اطراف

خود در برابر سیل، طوفان و غیره، جذب سرمایه های گردشگری و... را در این اکوسیستم ها می توانیم مشاهده کنیم.

شهرستان نقده واقع در استان آذربایجان غربی دارای ۱۹ تالاب فصلی و دائمی نظیر: تالاب آق قلعه ، طالقان، درنا گولی ، سولدوز و شیطان آباد و سه تالاب بین المللی حسنلو، یادگارلو و درگه سنگی است که همه ساله شاهد حضور هزاران نوع پرندگان بومی و مهاجر است. و به عنوان یکی از نماینده های دریافت عنوان شهر تالابی در کشور مطرح شده است. تالاب های موجود در شهرستان نقده دارای پوشش گیاهی بسیار متنوعی بوده و علاوه بر پرندگان، موجودات آبی و سایر موجودات هم در این تالاب ها زندگی می کنند. در میان این تالاب ها تالاب سولدوز به خاطر داشتن ویژگی های خاص خود دارای ارزش های فراوانی بوده و قابلیت تبدیل شدن به یک قطب طبیعی توریستی در منطقه را دارا است.

تالاب سولدوز

تالاب سولدوز در موقعیت جغرافیایی ۳۷ درجه و ۲ دقیقه عرض شمالی و ۴۵ درجه و ۳۶ دقیقه طول شرقی که در مسیر جاده ارومیه - میاندوآب و در منتهی‌الیه زهکش خروجی سد حسنلو قرار دارد. این تالاب در سال ۱۳۸۰ توسط طبیعت دوستان با احداث دیوار خاکی در انتهای رودخانه گذار به وجود آورده‌اند بنابراین تالاب از نوع مصنوعی، آب آن دائمی و شیرین است. منطقه تالاب سولدوز دارای آب‌وهوای نیمه‌خشک با زمستان‌های سرد و تابستان‌های معتدل است. مساحت کل تالاب ۲۰۰ هکتار و ارتفاع آن از سطح دریا ۱۲۸۰ متر است و گیاهان مهمی چون نی و جگن وجود دارد که سطح کم عمق تالاب را پوشانده‌اند. به دلیل قرار گرفتن این تالاب در بستر مناسب در همه فصول سال دارای سطح آبی مناسب بوده و پوشش گیاهی مناسبی همچنین در آن به وجود آمده است.

این تالاب به لحاظ داشتن زیستگاهی غنی و حفاظت مستمر از آن توسط اداره محیط‌زیست و تشکل‌های مردم‌نهاد محیط‌زیستی در شهرستان هرساله در ماه‌های خاصی از سال پذیرای انواع پرندگان مهاجر نظیر: فلامینگو، قوی گنگ، خروس کولی سینه سیاه، حواصیل‌ها و اگرث‌ها، پلیکان سفید، چوب‌پا، تنجه، آنقوت و دیگر گونه‌های مرغابی سانان و پرندگان آبی و کنار آبی است. همچنین به دلیل وجود شرایط مساعد زیستگاهی گونه‌های خشکی زی فراوانی نیز در تالاب و مزار حاشیه تالاب قابل‌مشاهده هستند. در فصل بهار و تابستان حضور دسته‌های چند هزارتایی از پرندگان جلوه و زیبایی بی‌حدوحصر را به این تالاب بخشیده و هر بیننده‌ای را مجذوب خود می‌نماید.

این تالاب به علت داشتن محیطی زیبا و دلپذیر و دارا بودن انواع موجودات بومی و مهاجر مردم را همیشه برای بازدید از ین منطقه جذب می‌کند . به‌طوری‌که می‌توان گفت این تالاب یکی از مقصدهای گردشگری تعطیلات آخر هفته مردم شهرستان نقده است که با توجه به مسافت زیاد این تالاب به خاطر وجود جاذبه‌های ارزشمند خانواده‌ها برای تفریح و دیدن زیبایی‌های آن به این تالاب مراجعت می‌کنند. این تالاب یکی از مقصدهای عکاسان شهرستان نیز است و در طول روزهای مختلف

دست بدهند. متأسفانه منابع طبیعی به دلیل ناآگاهی مردم و بی‌توجهی مسئولین رو به نابودی است. لذا همه ما به‌نوعی باید خود را موظف بدانیم و در حفظ این منابع هوشیار باشیم. منابع طبیعی می‌توانند به عنوان یک سرمایه پایدار ارزشمند مطرح شوند و ما باید نگاه مصرفی از این منابع را برداریم و با دیدگاه بهره‌مندی مستمر و پایدار از این منابع به آن‌ها نگاه کنیم در واقع ما باید دیدمان دید توسعه پایدار باشد.

منابع:

شیخی ئیلانلو ص، یوسفی م. ۱۳۹۱. تالاب‌های شهرستان نقده مکملی برای حفظ تنوع جامعه پرندگان دریاچه ارومیه، مطالعه موردی: تالاب سلدوز و آق قلعه. کنفرانس بین‌المللی دریاچه ارومیه (چالش‌ها و راهکارها)، ارومیه، ۱۸ الی ۲۰ آذر ۱۳۹۱.

عدار، عزیز، قیاسی، مهدی و رضایی چپانه، اسماعیل (۱۳۹۳) «بررسی فلورستیک و شکل زیستی گونه‌های گیاهی تالاب سولدوز در شهرستان نقده (سولدوز) در استان آذربایجان غربی». سومین همایش ملی تنوع زیستی و تاثیر آن بر کشاورزی و محیط زیست. ارومیه.

وجود شکارچیان در این تالاب به عنوان یکی از تهدیدات این تالاب محسوب شده و با ایجاد ناامنی و تیراندازی‌های مکرر باعث مهاجرت و خالی شدن این تالاب از گونه‌ها می‌شوند. درواقع با ادامه این روند تا چندین سال آینده شاهد کاهش معنی‌دار جمعیت پرندگان در این تالاب خواهیم بود. البته محیط‌بانان اداره محیط‌زیست شهرستان نقده تا حد توان با متخلفان برخورد کرده و از وقوع این اتفاقات غیرقانونی جلوگیری می‌نمایند که نیاز به توجه و رسیدگی بیشتر به این موضوع برای پایش کامل تالاب‌ها در شهرستان است.

تالاب سولدوز و تالاب‌های دیگر شهرستان نقده جزو مناطق توریستی و گردشگری این شهرستان بوده و گنجینه ارزشمند طبیعی به حساب می‌آیند. ازاین‌رو باید در جهت ساماندهی و جلوگیری از خشک شدن و کم‌آبی آن‌ها توجه و رسیدگی خاصی در این مناطق صورت گیرد. به‌خصوص کم‌آبی و خشک شدن تالاب‌های ملی و بین‌المللی دیگر که به‌نوعی مکمل تالاب‌های دیگر و بخصوص تالاب سولدوز می‌باشند، باعث شده بسیاری از حیوانات و موجودات زیستگاه و محل زندگی خود را از

